

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Prasības iesniegšana Tiesā](#) > [Kur Un Kā](#) > [Kuras Valsts Tiesības jāpiemēro?](#) > [Croatia](#)

Kuras valsts tiesības jāpiemēro?

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Horvātija

1 Tiesību avoti

1.1 Valsts tiesību normas

Horvātijas Republikā starptautiskās privāttiesības regulē Starptautisko privāttiesību likums (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*) (*Narodne Novine* (NN; Horvātijas Republikas Oficiālais Vēstnesis) Nr. 101/17), kas stājās spēkā 2019. gada 29. janvārī. Starptautisko privāttiesību likums regulē privāttiesiskās attiecības ar starptautisku elementu, Horvātijas tiesu un citu iestāžu jurisdikciju šādās privāttiesiskās attiecībās ar ārvalsts elementu un attiecīgo procesuālo kārtību, kā arī ārvalsts tiesu spriedumu atzīšanu un izpildi. Starptautisko privāttiesību likumu piemēro privāttiesiskām attiecībām ar starptautisku elementu, ja vien tās jau neregulē saistoši Eiropas Savienības tiesību akti, Horvātijas Republikā spēkā esošie starptautiskie līgumi un citi Horvātijā spēkā esošie tiesību akti.

1.2 Daudzpusējas starptautiskās konvencijas

1954. gada Hāgas konvencija civilprocesa jautājumos;

1961. gada Hāgas konvencija par likumu kolīzijas normām attiecībā uz testamentārās mantošanas kārtību;

1971. gada Hāgas konvencija par ceļu satiksmes negadījumiem piemērojamo likumu;

1973. gada Hāgas konvencija par likumu, kas piemērojams par produkta drošumatbildību.

1.3 Svarīgākās divpusējās konvencijas

Pamatojoties uz paziņojumu par tiesību pārņemšanu, Horvātijas Republika kļuva par daudzu divpusējo starptautisko nolīgumu, piemēram, tiesiskās palīdzības nolīgumu, konsulāro konvenciju, tirdzniecības un kuģniecības nolīgumu, līgumslēdzēju valsti. Ar noteiktām valstīm ir noslēgti tiesiskās palīdzības līgumi, kuros ietverti arī noteikumi par tiesību kolīziju normām:

1954. gada konvencija par tiesu iestāžu sadarbību ar Austriju, Vīne, 1954. gada 16. decembris;

1956. gada nolīgums par savstarpējo tiesisko palīdzību ar Bulgāriju, Sofija, 1956. gada 23. marts;

1964. gada līgums par tiesisko attiecību neregulēšanu civillietās, ģimenes lietās un krimināllietās ar Čehijas Republiku, Beļgrada, 1964. gada 20. janvāris;

1959. gada konvencija par spriedumu savstarpēju atzīšanu un izpildi ar Grieķiju, Atēnas, 1959. gada 18. jūnijs;

1968. gada nolīgums par savstarpējo tiesisko palīdzību ar Ungāriju.

2 Kolīziju normu piemērošana

2.1 Vai tiesnesim ir pienākums pēc savas iniciatīvas piemērot kolīziju normas?

Lai piemērotu starptautiskās privāttiesības juridiskajām situācijām ar starptautisko elementu, tiesas izmanto trīs paņēmienus: tiesību kolīziju normas, prevalējošas imperatīvas normas un īpašas materiālo tiesību normas.

2.2 Atgriezeniskā norāde

Starptautisko privāttiesību likuma 9. pants paredz, ka jebkuras likumā minētās valsts tiesību aktu piemērošana nozīmē šajā valstī spēkā esošo tiesību normu (bet ne piemērojamo tiesību aktu izvēles noteikumu) piemērošanu.

2.3 Piesaistes kritērija izmaiņas

Tiesību aktu maiņa notiek, kad tiesisko attiecību gaitā mainās faktiskā situācija, uz kuras balstās piesaistes kritērijs, kā rezultātā mainās piemērojami tiesību akti. Piemēro tās pašas tiesību kolīziju normas, taču ir mainījušies apstākļi, uz kuru pamata pastāv piesaistes kritērijs. Šādas problēmas rodas tikai tad, ja piemērojamo tiesību aktu izvēli nosaka, izmantojot mainīgus, nevis pastāvīgus piesaistes kritērijus.

Starptautisko privāttiesību likuma 21. pants paredz, ka tādu lietu tiesību (īpašumtiesību) iegūšanu vai zaudēšanu, kas jau pastāv attiecībā uz citā valstī nonākušu mantu, regulē tiesību akti, saskaņā ar kuriem šīs lietu tiesības ir iegūtas. Šādu tiesību veidu un saturu nosaka tās valsts piemērojami tiesību akti, kurā atrodas manta. Ja uz mantu, kas tiek pārvietota no vienas valsts uz citu, lietu tiesības nav iegūtas, šādu tiesību iegūšanai vai izbeigšanai ņem vērā arī apstākļus, kas radušies otrā valstī.

2.4 Izņēmumi kolīziju normu piemērošanā

Ir jānorāda, ka saskaņā ar Starptautisko privāttiesību likuma noteikumiem piemērojamais tiesību aktus nepiemēro, ja visi apstākļi liecina, ka privāttiesiskām attiecībām ir tikai mazsvarīga saikne ar attiecīgajiem tiesību aktiem un tās ir acīmredzami ciešāk saistītas ar citiem tiesību aktiem. (11. pants)

Saskaņā ar Starptautisko privāttiesību likuma noteikumiem piemērojamais ārvalsts noteikumus (likumu) nepiemēro, ja to piemērošanas sekas ir acīmredzami pretrunā Horvātijas sabiedriskai kārtībai. (12. pants)

Neraugoties uz citiem Starptautisko privāttiesību likuma noteikumiem, tiesa var piemērot Horvātijas tiesību normu, kas uzskatāma par svarīgu Horvātijas publisko interešu, piemēram, tās politiskās, sociālās un ekonomiskās iekārtas, aizsardzībai, ciktāl tā ir piemērojama situācijai, kas ietilpst tās darbības jomā, neatkarīgi no piemērojamiem tiesību aktiem. Ja saistības izpilde ir pilnīgi vai daļēji pretrunā tās ārvalsts tiesību aktu normai, kurā saistība jāizpilda, tiesa var atzīt šādas normas tiesiskās sekas. Lemjot par šādas normas seku atzīšanu, būtu jāņem vērā tās seku atzīšanas vai neatzīšanas būtība, nolūks un sekas. (13. pants)

2.5 Ārvalstu tiesību pārbaude

Horvātijas tiesa vai cita iestāde nosaka ārvalsts tiesību aktu saturu *ex officio* (automātiski). Ārvalsts tiesību aktus piemēro tā, kā tos interpretē šajā valstī. Tiesa vai cita Horvātijas iestāde var lūgt informāciju par ārvalsts tiesību aktu saturu Tieslietu ministrijai vai citai iestādei, kā arī ekspertiem vai specializētām iestādēm. Puses var iesniegt publiskus vai privātus dokumentus par ārvalsts tiesību aktu saturu. Ja ārvalsts tiesību aktu saturu nevar noteikt ne ar vienu no šiem paņēmieniem, piemēro Horvātijas tiesību aktus. (8. pants)

3 Kolīziju normas

3.1 Līgumsaistības un tiesību akti

Līgumsaistībām piemērojamais tiesību aktus nosaka saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām ("Roma I"), tās darbības jomā.

No Romas I regulas darbības jomas izslēgtām līgumsaistībām piemērojamais tiesību aktus (ja piemērojamais tiesību aktus nenosaka ar citu Horvātijā spēkā esošu likumu vai starptautisku līgumu) nosaka saskaņā ar Roma I

regulas noteikumiem par šādām līgumsaistībām.

3.2 Ārpuslīgumiskās saistības

Nelīgumiskām saistībām piemērojamos tiesību aktus nosaka saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 864/2007 (2007. gada 11. jūlijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām ("Roma II").

No Romas II regulas darbības jomas izslēgtām ārpuslīgumiskām saistībām piemērojamos tiesību aktus (ja piemērojamos tiesību aktus nenosaka ar citu Horvātijā spēkā esošu likumu vai starptautisku līgumu) nosaka saskaņā ar Roma II regulas noteikumiem par šādām saistībām.

No ceļu satiksmes negadījumiem izrietošām ārpuslīgumiskām saistībām piemērojamos tiesību aktus nosaka, piemērojot 1971. gada 4. maija Hāgas konvenciju par ceļu satiksmes negadījumiem piemērojamo likumu.

Nekvalitatīvu produktu ražotāju atbildībai piemērojamos tiesību aktus nosaka, piemērojot 1973. gada 2. oktobra Hāgas konvenciju par likumu, kas piemērojams par produkta drošumatbildību.

3.3 Personas statuss, tā aspekti saistībā ar civilstāvokli (vārds, dzīvesvieta, rīcībspēja)

Fiziskas personas tiesībspēju un rīcībspēju reglamentē šīs personas pilsonības valsts tiesību akti. Rīcībspēja pēc tam, kad tā iegūta, netiek zaudēta ar valstspiederības maiņu.

Fiziskas personas vārdam piemērojami tiesību akti ir šīs personas pilsonības valsts tiesību akti.

Ja laulību noslēdz Horvātijā, līgava un līgavainis var noteikt savu uzvārdu saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kuras pilsonība ir vienai no šīm personām, vai saskaņā ar Horvātijas tiesību aktiem, ja vismaz vienai no tām pastāvīgā dzīvesvieta ir Horvātijā.

Juridiskie pārstāvji var noteikt bērna vārdu reģistrācijas iestādē saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kuras pilsonība ir vienai no šīm personām, vai saskaņā ar Horvātijas tiesību aktiem, ja vismaz vienai no tām pastāvīgā dzīvesvieta ir Horvātijā.

3.4 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem, ieskaitot adopciju

Vecāku un bērnu attiecībām piemērojamos tiesību aktus nosaka, pamatojoties uz 1996. gada 19. oktobra Hāgas konvenciju par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem (1996. gada Hāgas konvencija).

Vecāku un bērnu attiecībām, kas neietilpst 1996. gada Hāgas konvencijas darbības jomā (ja tās neregulē cits Horvātijā spēkā esošs likums vai starptautisks līgums), piemērojamos tiesību aktus nosaka saskaņā ar 1996. gada Hāgas konvencijas noteikumiem, kas regulē šādas attiecības.

Maternitātes vai paternitātes noteikšanai vai apstrīdēšanai piemēro tiesību aktus, kas ir piemērojami tiesvedības uzsākšanas laikā un ir:

- 1) bērna pastāvīgās dzīvesvietas tiesību akti vai
- 2) ja tas ir bērna interesēs — tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederīgais ir bērns, vai tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederīgie ir personas, kuru paternitāti vai maternitāti nosaka vai apstrīd.

Maternitātes vai paternitātes atzīšanas spēkā esībai piemēro:

- 1) tiesību aktus, kas regulē bērna valstspiederību vai pastāvīgo dzīvesvietu atzīšanas laikā, vai
- 2) tiesību aktus, kas atzīšanas laikā regulē tās personas valstspiederību vai pastāvīgo dzīvesvietu, kas atzīst maternitāti vai paternitāti.

3.4.1 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem

Adopcijas un adopcijas izbeigšanas priekšnoteikumus reglamentē tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederīgie

tajā laikā ir adoptētājs un adoptējamais.

Ja adoptētājs un adoptējamais ir dažādu valstu pilsoņi, adopciju un tās izbeigšanas priekšnoteikumus kumulatīvi reglamentē abu attiecīgo valstu tiesību akti, kuru pilsoņi ir šīs personas.

Ja adopciju kopīgi veic divas personas, adopcijas un tās izbeigšanas priekšnoteikumiem bez adoptējamās personas valstspiederības valsts tiesību aktiem piemēro arī adoptētāju kopīgās valstspiederības valsts tiesību aktus. Ja personām tajā laikā ir dažāda valstspiederība, piemērojami kopīgās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti. Ja tām šajā laikā nav arī kopīgas pastāvīgās dzīvesvietas, piemērojami abu adoptētāju valstspiederības valsts tiesību akti.

Adopcijas sekas reglamentē tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederīgie adopcijas laikā ir gan adoptētājs, gan adoptējamā persona. Ja personām ir dažāda valstspiederība, piemērojami kopīgā domicila valsts tiesību akti. Ja tām šajā laikā nav arī kopīgas pastāvīgās dzīvesvietas, piemērojami Horvātijas tiesību akti, ja vienai no personām ir Horvātijas valstspiederība. Ja ne adoptētājs, ne adoptējamais nav Horvātijas Republikas pilsoņi, tiek piemēroti adoptējamās personas pilsonības valsts tiesību akti.

Izņēmuma gadījumā, ja adopcija bērna izcelsmes valstī neizbeidz esošās faktiskās bērna un vecāku attiecības, adopciju var pārvērst adopcijā ar šādām sekām, ja puses, iestādes un kompetentās iestādes, kuru piekrišana vai atļauja adopcijai nepieciešama, ir devušas vai dod savu piekrišanu šādai adopcijai un ja šāda adopcija ir bērna interesēs.

Ja ārvalstu tiesību aktu piemērošana (pamatojoties uz minēto) ir pretrunā adoptējamā interesēm un ja adoptējamajam vai adoptētājam (adoptētājiem) acīmredzami ir ciešāka saikne ar Horvātiju, piemēro Horvātijas tiesību aktus.

3.5 Laulība, pāru kopdzīve bez laulības, partnerattiecības, laulības šķiršana, laulāto atšķiršana, uzturēšanas saistības

3.5.1 Laulība

Horvātijā noslēgtas laulības noslēgšanas priekšnoteikumus katrai personai reglamentē tās valsts tiesību akti, kuras pilsonis ir šī persona laulības slēgšanas laikā. Laulību neslēdz, ja tā ir acīmredzami pretrunā Horvātijas sabiedriskai kārtībai.

Tiesību akti, kas nosaka formālās prasības Horvātijā noslēgtai laulībai, ir Horvātijas tiesību akti.

Ārvalstī noslēgtu laulību atzīst, ja tā noslēgta saskaņā ar šīs valsts tiesību aktiem.

Ja ārvalstī ir noslēgta viendzimuma personu laulība, to atzīst par civilām partnerattiecībām, ja tā noslēgta saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā tā noslēgta.

Laulības spēkā esību reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā notiek laulība.

Laulības šķiršanai piemēro laulāto izvēlētos tiesību aktus. Laulātie var izvēlēties starp šādiem tiesību aktiem:

- 1) tās valsts tiesību akti, kurā piemērojamo tiesību aktu izvēles brīdī ir to abu pastāvīgā dzīvesvieta, vai
- 2) tās valsts tiesību akti, kurā bijusi to pēdējā kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta, ja viens no tiem joprojām pastāvīgi dzīvo šajā valstī, vai
- 3) tās valsts tiesību akti, kuras pilsonis piemērojamo tiesību aktu izvēles brīdī ir vismaz viens no tiem, vai
- 4) Horvātijas tiesību akti.

Vienošanos par šī panta 1. punktā minētajiem piemērojamajiem tiesību aktiem noslēdz rakstiski. To var noslēgt vai grozīt ne vēlāk kā tad, kad tiek sākts laulības šķiršanas process.

Ja laulātie nav izvēlējušies piemērojamus tiesību aktus (saskaņā ar Starptautisko privāttiesību likuma 36. pantu), laulības šķiršanai piemērojami tiesību akti ir:

- 1) tās valsts tiesību akti, kurā laulības šķiršanas procesa uzsākšanas laikā ir abu laulāto pastāvīgā dzīvesvieta, vai
- 2) tās valsts tiesību akti, kurā bijusi to pēdējā kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta, ja viens no tiem joprojām pastāvīgi dzīvo šajā valstī, vai
- 3) tās valsts tiesību akti, kuras pilsonība laulības šķiršanas procesa uzsākšanas laikā ir abiem laulātajiem, vai
- 4) Horvātijas tiesību akti.

3.5.2 Pāru kopdzīve bez laulības un partnerattiecības

Horvātijā tādu mūža (civiltiesisko) partnerattiecību noslēgšanai un izbeigšanai, ko nodibina ar ierakstīšanu mūža partnerattiecību reģistrā, piemērojamie tiesību akti ir Horvātijas tiesību akti.

Citā valstī noslēgtas reģistrētas viendzimuma partnerattiecības Horvātijā atzīst, ja tās ir izveidotas saskaņā ar minētās valsts tiesību aktiem.

Tiesību akti, kas regulē mūža partnerattiecību nodibināšanu un izbeigšanu, ir tās valsts tiesību akti, ar kuru mūža partnerattiecības ir vai — ja tās izbeigušās — bija visciešāk saistītas.

3.5.3 Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Laulības šķiršanai piemēro laulāto izvēlētos tiesību aktus. Laulātie var izvēlēties starp šādiem tiesību aktiem:

- 1) tās valsts tiesību akti, kurā piemērojamo tiesību aktu izvēles brīdī ir abu laulāto pastāvīgā dzīvesvieta, vai
- 2) tās valsts tiesību akti, kurā bijusi to pēdējā kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta, ja viens no tiem joprojām pastāvīgi dzīvo šajā valstī, vai
- 3) tās valsts tiesību akti, kuras pilsonis piemērojamo tiesību aktu izvēles brīdī ir vismaz viens no tiem, vai
- 4) Horvātijas tiesību akti.

Vienošanos par piemērojamajiem tiesību aktiem noslēdz rakstiski. To var noslēgt vai grozīt ne vēlāk kā tad, kad tiek sākts laulības šķiršanas process.

Ja laulātie nav izvēlējušies piemērojamos tiesību aktus (saskaņā ar Starptautisko privāttiesību likuma 36. pantu), laulības šķiršanai piemērojamie tiesību akti ir:

- 1) tās valsts tiesību akti, kurā laulības šķiršanas procesa uzsākšanas brīdī ir abu laulāto pastāvīgā dzīvesvieta, vai
- 2) tās valsts tiesību akti, kurā bijusi to pēdējā kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta, ja viens no tiem joprojām pastāvīgi dzīvo šajā valstī, vai
- 3) tās valsts tiesību akti, kuras pilsonība laulības šķiršanas procesa uzsākšanas laikā ir abiem laulātajiem, vai
- 4) Horvātijas tiesību akti.

3.5.4 Uzturēšanas saistības

Uzturēšanas saistībām piemērojamos tiesību aktus nosaka 2007. gada 23. novembra Hāgas protokols par uzturēšanas pienākumiem piemērojamajiem tiesību aktiem.

3.6 Laulāto mantiskās attiecības

Laulāto savstarpējām mantiskajām attiecībām piemērojamos tiesību aktus nosaka saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2016/1103 (2016. gada 24. jūnijs), ar ko īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz jurisdikciju, piemērojamajiem tiesību aktiem un nolēmumu atzīšanu un izpildi laulāto mantisko attiecību jomā.

3.7 Testamenti un mantojums

Mantošanai piemērojamos tiesību aktus nosaka, piemērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 650/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi (OV L 201, 27.7.2012.).

Testamentārai mantošanai piemērojamos tiesību aktus nosaka saskaņā ar 1961. gada 5. oktobra Hāgas konvenciju par likumu kolīzijas normām attiecībā uz testamentārās mantošanas kārtību.

3.8 Nekustamais īpašums

Lietu tiesībām uz īpašumu piemērojami tiesību akti ir attiecīgā īpašuma atrašanās vietas tiesību akti.

3.9 Maksātnespēja

Maksātnespējai un bankrotam piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2015/848 (2015. gada 20. maijs) par maksātnespējas procedūrām (pārstrādāta redakcija).

■ Lapa atjaunināta: 06/02/2023

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.